

Силабус курсу
Літературознавство української діаспори

Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 035 Філологія
Освітньо-наукова програма «Філологія»
Рік підготовки – 2, семестр – 4
Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна
Кількість кредитів – 5
Дні занять: за розкладом, ауд. 87
Консультації: за розкладом, ауд. 87
Мова викладання: українська

Керівник курсу

кандидат філологічних наук, доцент Скуратко Тетяна Миколаївна

Контактна інформація: tanyabidov@gmail.com

Опис дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Літературознавство української діаспори» – ознайомлення аспірантів із творчістю письменників української діаспори; забезпечення розуміння закономірностей та особливостей розвитку української еміграційної літератури; навчити аналізувати художні твори самостійно, виходячи із сьогоденних здобутків літературознавства, виявлення в них загальнолюдського, без політичної заангажованості; формувати загальні та фахові компетентності філолога:

- виробити здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел;
- поглибити знання у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- розвинути здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів;
- сформувати здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	практичні	самостійна робота			
4	2	14	Тема 1. Поняття про еміграцію та діаспору. «Хвилі» української еміграції.	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження. Знати історію українського літературного процесу в	Питання для обговорення, презентації, тестові завдання.

				діаспорі; особливості розвитку літературних жанрів та стилів поза межами української материкової літератури.	
6	2	16	Тема 2. Українська література митців- емігрантів: здобутки, втрати, перспективи.	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію. Знати творчість знакових постатей української літературної еміграції, що довгий час перебувала поза межами української художньої словесності. Осмислювати історичні умови, розвиток теоретичної думки, основні досягнення письменників-емігрантів у різних жанрах літератури.	Питання для обговорення, тестові завдання.
4	2	14	Тема 3. Літературні організації зарубіжних українців.	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень. Об'єктивно поцінувати написане в еміграції, виходячи із художньої цінності, майстерності написаного, виявляючи і прорахунки, а не лише здобутки.	Питання для обговорення, тестові завдання, презентації, творчі проекти.
4	4	14	Тема 4. Поезія української еміграції: еволюція стильових систем	Уміти аналізувати художній доробок окремих представників літературного процесу в українській еміграції; визначати основні особливості творчої манери поетів (Ю. Дараган, Л. Мосендз, Є. Маланюк, О. Ольжич, О. Теліга, Н. Лівіцька-Холодна, О. Лятуринська, О. Стефанович, Б. Кравців, С. Гординський, Яр Славутич, Ю. Тарнавський, Б. Рубчак, В. Вовк, Е. Андіївська тощо) та новаторські елементи поезики їх творів.	Питання для обговорення, завдання творчого характеру, презентації, творчі проекти.

4	4	14	Тема 5. Проза українського зарубіжжя.	Уміти охарактеризувати роль та значення творчості митців у творенні українського культурного простору в еміграції. Знати особливості розвитку української еміграційної прози (історичної, атиоталітарної, філософської тощо). Ознайомитися із прозовими творами з життя еміграції.	Питання для обговорення, тестові завдання, есе.
4	4	14	Тема 6. Особливості розвитку української драматургії та театального мистецтва в еміграції.	Розуміти закономірності та особливості розвитку української драматургії та театального мистецтва в еміграції. Усвідомлювати особливості утвердження української драматургії в контексті світової.	Питання для обговорення, тестові завдання, презентації, творчі проекти.
4	2	14	Тема 7. Літературознавство українського зарубіжжя. Етапи розвитку.	Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку. Знати етапи розвитку українського літературознавства в еміграції. Удосконалювати навички літературознавчого аналізу, порівняння ідейно-тематичної спільності, розкриття їх пізнавального, виховного й естетичного значення. Знати особливості літературної критики Г.Костюка, Ю.Лавріненка, В.Барки, Д.Чуба (Нитченка), С.Гординського, Ю. Шереха (Шевельова), Д. Чижевського, П.Одарченка, Ю. Бойка та ін. Уміти давати літературознавчу оцінку виступам в пресі Д. Донцова, Є. Маланюка, У. Самчука, І. Багряного та ін.	Питання для обговорення. науково-творча робота – створення творчих проектів, написання есе, робота з першоджерелами.
30	20	100	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.
ФК 1	Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з

	досліджуваного наукового напрямку.
ФК 4	Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів.
ФК 8	Здатність до викладацької діяльності в межах спеціальності «Філологія».
	Програмні результати навчання
ПРН 2	Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.
ПРН 3	Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
ПРН 9	Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень.

Літературні джерела

- Астаф'єв О. Г. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. Монографія. К.: 1998. 313 с.
- Астаф'єв О. Поети Нью-Йоркської групи. Ніжин, 1995. 30 с.
- Астаф'єв О. «Нью-Йоркська група»: до генези назви. *Слово і час*. 1998. № 2. С. 14-18.
- Астаф'єв О. Стилі української еміграції: естетика тотожності. *Укр. мова та літ.* 2000. № 7. С. 1-2.
- Бача Ю. Література національної меншини: [Українська література Чехосл.]. *Слово і час*. 1997. № 9. С. 50-53.
- Гальченко С. Відгомін різних голосів: діаспора. *Слово і час*. 1992. № 4. С. 49-50.
- Грабовський Г. Голоси української еміграційної поезії // До історії української літератури. Дослідження, естет., полеміка. К.: Критика, 2003 С. 356-384.
- Грабович Г. До історії української літератури: дослідження, есе, полеміка. Київ: Основи. 1997. 604 с.
- Ільницький М. Нью-Йоркська група. Українська повоєнна еміграційна поезія. Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. С. 74-115.
- Ільницький М. Літературні традиції поезії «поза традиції» [Нью-Йоркська група поетів]. *Сучасність*. 1996. № 10. С. 113-122.
- Ільницький М. Мале літературне Відродження: (Українська повоєнна еміграційна критика). *Дивослово*. 2000. № 4. С. 2-7.
- Качкан В. Український дух скріплювали поети (Стрілецька проза і пісня. Життя літературної діаспори). *Укр. мова та літ.* 1999. № 5. С. 5.
- Климентова Олена Ідеї Д. Донцова і літературна творчість «пражан»: від наслідування до переосмислення. *Слово і час*. 2000. № 8. С. 45-55.
- Кононенко П. На берегах традиційного туманного Альбіону: [Зарубіжне українство]. *Дивослово*. 1998. № 1. С. 13-14.
- Кононенко П. Княгиня української духовності // Українське слово. Хрестоматія укр. літ. та літ. критики ХХ ст. 1992. Т. 2. С. 384-389.
- Костюк Г. З літопису літературного життя в діаспорі (І). До 15-річчя діяльності об'єднання українських письменників «Слово»: 1954-1969. *Сучасність*. 1971. № 9. С. 37-63.
- Кошелівець. Можна одверто? [Погляд на українську літературу діаспори]. *Сучасність*. 1997. № 10. С. 112-121.
- Мала енциклопедія етнодержавознавства / НАН України. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. Київ: Довіра: Генеза, 1996. 942 с.

- Погребенник Ф. Еміграція і література. *Слово і час*. 1991. № 10. С. 22-28.
- Радецька І. Юрій Клен – поет-неокласик. *Українська мова та література*. 2000. № 7. С. 8-9.
- Ревакович М. *Persona non grata*. Нариси про Нью-Йоркську групу, модернізм та ідентичність. К: Критика 2012. 336 с.
- Рудницький Л. Література з місією. Спроба огляду української еміграційної прози. *Слово і час*. 1992. № 2. С. 41-46.
- Сірик Л. Моральні аспекти української еміграційної поезії. *Слово і час*. 2004. № 2. С. 20-25.
- Скорина Л. Література та літературознавство українського зарубіжжя. Черкаси: Брама, 2002. 268 с.
- Славутич Яр. Українська література в Канаді. Вибрані дослідження, статті й есеї. Едмонтон: Славута, 1992. 336 с.
- Українська еміграція в історії та літературі: *матеріали Міжнародн. наук. конф. (18-20 вересня 1996 р.)* / упор. та наук. ред. Р. Гром'як, Б. Лановик. Тернопіль, 1996. 180 с.
- Шерех Ю. Стилі української літератури на еміграції. Не для дітей. Мюнхен, 1964. С. 76-77.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Тема 7	10
ІНДЗ (творчий проект)	20
Модульний контроль (теми 1-7) – завдання (тести)	10

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	зараховано
B	85-89	зараховано
C	75-84	зараховано
D	65-74	зараховано
E	60-64	зараховано
FX	35-59	не зараховано з можливістю повторного складання
F	1-34	не зараховано з обов'язковим повторним курсом

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, сформульована тематика ІНДЗ, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.